

JUTRO V BRDIH.

Zložil F. B.

I.

V solncu gorijo razpaljena Brda,
v temni globini še spiyo mrakovi,
molijo jutranjo pesem zvonovi,
in polni ljudi so zoreči bregovi —
in zemlja drobi se jim, kakor je trda,
in se jim ruši, kadi pod rokami —
trtni cvet smeje se v tajni omami
in sad prerokuje . . .

Da slep si, človek — boš videl življenje,
ki todi povsodi se v valih preliva,
da duša je topa — se vkrešejo misli:
lepota grobove pozabne razriva . . .

Ti ljudje —
so kot pesem oživljene forme,
in v pesmi ideja velika je skrita
in pesem neguje na nedrijih svojih,
prepeva jo zemlja od mraka do svita.

Roke njih — kot jeklo:
hlepeče ozira po njih se ves svet . . .
Tak človek — glej: gora je smet —
iztisnil iz skal rodovitno bi prst . . .
Tak duh: še nerabljen in čvrst!

Pogledal obraz me je poten:

modrijan
na njem počiva,
ki pred svetom misli skriva,
da jih ne oskruni dan . . .

In vedno delo, delo, gibi stotih rok
in pesem, kletev, da se duša zlije,
ki do vrha jim je prekipela . . .
In udarci . . . Boja, boja! Silne misli
brez pokoja . . .
Na vrhove solnce sije. Lastovka vesela
jih je obletela . . . Ti, moj Bog! — — —

II.

Zorno jutro . . .

Romal, romal sem po cesti
krog ovinkov, dalje, dalje:
že se sveti v dolu mesto
izza gub meglene halje . . .

Prihajali že so ljudje mi nasproti:
z jerbasi češenj šli v mesto so davi . . .
plaho umikali so se mi s poti,
plaho me božali njih so pozdravi . . .

Deklica mala je prva:
»Dobro jutro, gospod!« — »Bog ga daj!«
In čez obraz prenežni, deviški
je vstal nasmehljaj.

In starec je drugi: »Dobro jutro!«
»Bog ga daj, očka! Kako je pri vas?«
»Hm, nadloga, nadloga: že roga
se mi jerbias v obraz . . .«

In tretji nič pozdrava:
le tih, pritajen smeh —
pri deklicah: prs trepetanje
in pógled na tleh.

In četrti spet me pozdravi
in peti zapovrstjo . . .
in rdeče se češnje ob cesti vpogibajo,
kot bi bile oblite s krvjo . . .

In jata je ptic svod neba preletela:
vsi naglo pogledali v ono so stran,
in le dvoje oči je za njimi hlepelo,
vse druge poljubile jasen so dan
in to solnce, ta Brda, kjer kruh jim zori,
in to cesto prebelo, ki v mesto hiti
in nazaj preveselo,
in to cerkev vrh hriba, kjer »jutro« zvoní.

III.

S pesmijo v srcu in z vriskom na ustnih,
da vse je kipelo po mojem telesu,
sem gledal trpeče, vesele obraze,
poslušal njih tajnosti, kakor o kresu.

Srečal sem ženo: na rokah otroka,
na glavi je jerbias in kaj ji je v duši?

Postala za hip je.
Otrok se na njeno je ramo naslonil.

»V vinógradu češenj sem včeraj nabrala,
in danes pred zoro že rano sem vstala,
in dvoje bremén me je spremljalo v mesto:
eno bolj sladko kot drugo je bilo,
eno — da vredno je zanje živeti,
drugo — da vredno je zanje trpeti.

Ni res, gospod? — naj že zdaj se navadi
moj otrok
in naj nasesá se trpljenja in mleka:
za bolezen življenja ni boljšega leka . . .
Moj mož je v Ameriki.
Več se ne vrne.«

In črne

poteze prepregle so čelo
kmetice,
a otrok je dvignil
veselo ročice,
obraz ji zakril . . .

IV.

Razlilo se solnce je gorko
od zlatih višin —
gorko, kot srce dekliško,
in zlato, kot svetel cekin...

Zidarji počivajo v senci,
ko domov gredo...
— kdo bi vedno romal in romal! —
in pojo:

»Vsaka deklica pod solncem
je lepa, lepa ali prava ni,
če je ni ogrela, vzplamenela
naša kri...«

»Vsaka zemljica pod solcem
je lepa, lepa ali prava ni,
če se napila, napojila
ni naše krvi...«

Zato pa gremó in povasujemo
za kruh in za denar...
ko pa breg zazori, nas v srce zaboli
in v romarja koj prelevi se zidar...«

Poslušala pesem je zemlja
in pila opojen njen dih,
in ves zrak je bil tih —
da iz Amerike daljne, široke
se slišal razločno je vzdih...

V.

Oj z Bogom, oj z Bogom, ve čarobna Brda!
že se je gora spustila v ravan,
in megla stopila se v žarki poldan,
privila planjava je k meni roke:

in tiho srce se je zlilo v srce...

VRATA.

Zložil Jos. Lovrenčič.

Grlica pred okno je sedla,
žametast trak krog vratu,
in se deklici v izbi priklanja:
grgrrrrú, grgrrrrú!...

Deklica šiva krilo poročno,
sladkozamišljena v lepe dni
vbode se v prstek, grlica drobna
se zasmeji:
hihihihihi!...

V smehu prikloni se in vsa vesela,
v pomladni dan odleti,
deklica vzdihne, nagne glavico,
srce prihodnosti se ji zboji...

ROJ.

Zložil Andr. Kalan.

Iz panja mračnih sten na beli dan
čebel medu-dehtečih roj šumi,
v naročaj solncu zlatemu hiti
gradit za praznik svoj si hram svečan...

Nad vrtom si postavi šotor stkan
iz solčnih žarkov... in nebo visi
kot baldahin nad njim... pod njim dehti
preprog cvetličnih pisana ravan...

Čez šotor pa zvene šumeči spevi,
o solncu, rodu, ljubavi pojo,
kot strun iz paradiza so odmevi...

Trenutek stoj!... Naslajaj se oko:
S poljan tam solčnih, glej, žare odsevi,
zaroko li slavi z zemljó nebo?...

OB VEČERIH.

Zložil Andr. Kalan.

Za mizo sede kmetič, strt od dela,
pred njim na mizi kruha kos in sir
in latva z mlekom, kakor vsak večer;
ob njem pa deca gostoli vesela,

kako je rajala... igrala... pela,
kako ji mlin je gnal studenca vir...
Detinski smeh kot božajoč zefir
očetu veje temne megle s čela...

Tako o večerih tihih sam sedim,
z menoj so pesmi, deca mlado-živa...
Življenja truden z njimi se smejim,

igram in plačem... sanjajoč budim...
Življenja njiva mi vzdehti vabljiva,
ob zori v razor s plugom spet hitim...

